

**G.V.K.  
GEÇİCİ 67.MADDE UYGULAMASI İLE  
İLGİLİ OLARAK GERÇEK KİŞİLERE  
YÖNELİK VERGİ REHBERİ  
( 2009 )**

**ÜCRETSİZDİR**

Bu rehber elektronik ortamda [www.gib.gov.tr](http://www.gib.gov.tr) internet sayfasından ulaşabilirsiniz.

***Ayrıntılı Bilgi İçin***

- Ticari Kazançlar ve Menkul Sermaye İratları Müdürlüğü'nün  
(0312) 415 32 30-31-32 numaralı telefonlarına,
- Beyanname verme döneminde vergi dairelerinde hizmet veren Danışma Bürolarına,  
- Vergi İletişim Merkezi 444 0 189 telefon hattına

***Başvurabilirsiniz.***

[www.gib.gov.tr](http://www.gib.gov.tr)

**MİSYONUMUZ**

*Toplumsal refahın artırılmasına destek sağlamak üzere yeterli geliri adalet, tarafsızlık, verimlilik ilkeleri çerçevesinde toplamak, vergi sisteminin basitleştirilmesi ve uyumun artırılmasına katkıda bulunmak ve mükellefe kaliteli hizmet sunmaktır.*

**VİZYONUMUZ**

*Her türlü ekonomik yapı ve aktiviteyi geliştiren, kavrayan; güvenilir, etkin, şeffaf, küresel boyutta öncü ve örnek bir idare olmaktır.*

## **TEMEL DEĞERLERİMİZ**

*Vizyonumuza ulaşırken, Gelir İdaresinin tüm çalışanlarının görevlerini yerine getirmede esas alacağı temel değerlerimiz şunlar olacaktır:*

*Güvenilirlik*

*Adalet*

*Tarafsızlık*

*Etkinlik (Hız, esneklik ve verimlilik)*

*Saydamlık*

*Sorumluluk Bilinci*

*Çözüm Odaklılık*

*Yetkinlik*

*Sürekli Geliřim*

*Katılımcılık*

*Bu rehber, halen yürürlükte olan mevzuat hükümleri dikkate alınarak hazırlanmıştır*

## **GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI** **Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı** **Yayın No: 54 OCAK 2008**

### **İÇİNDEKİLER**

Giriş

Tevkifata Tabi Gelirler

Tevkifata Tabi Olmayan Gelirler

Gelirleri Üzerinden Tevkifat Yapılacaklar

Alım-Satım İşlemlerinde Tevkifat Matrahı

Aynı Menkul Kıymetten Değişik Tarihlerde Alımlar Yapıldıktan Sonra Elden Çıkarılması Halinde Alış Bedeli

Dövize, Altına Veya Başka Bir Değere Endeksli Menkul Kıymetlere İlişkin İşlemlerde Tevkifat Matrahı Nasıl Tespit Edilecek?

Yabancı Para Cinsinden İhraç Edilen Menkul Kıymetlere İlişkin İşlemlerde Tevkifat Matrahı

Alım-Satım İşlemlerinin Bir Kısımının Zararla Sonuçlanması  
Halinde Tevkifat Matrahı

Aynı Tür Menkul Kıymet Veya Diğer Sermaye Piyasası Araçları Nelerdir?

Menkul Kıymet Veya Diğer Sermaye Piyasası Aracının İtfası Halinde  
Tevkifat Matrahı

Dönemsel Getirilerde Tevkifat Matrahı

Ödünç İşlemlerinde Tevkifat Matrahı

Hisse Senedi Kazançları

Devlet Tahvili Ve Hazine Bonoları Faiz Gelirleri Ve Alım-Satım Kazançları

Özel Sektör Tahvil Gelirleri ( Faiz Gelirleri Ve Alım-Satım Kazançları )

Mevduat Faizleri

Repo Gelirleri

Özel Finans Kurumlarından Elde Edilen Gelirler

Vadeli İşlem Ve Opsiyon Sözleşmelerinden Elde Edilen Gelirler

Menkul Kıymet Yatırım Fonları İle Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıklarından  
Elde Edilen Gelirler

Geçici 67 nci Madde Kapsamındaki Kazançların  
Ticari Faaliyet Kapsamında Elde Edilmesi

Dar Mükellef Gerçek Kişilerin Geçici 67 nci Madde Kapsamında Yapacakları İşlemler

İhtiyari Beyan Nedir, Nereye Ve Nasıl Yapılacaktır?

## **GİRİŞ**

Gelir Vergisi Kanununa 5281 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle eklenen Geçici 67 nci maddede, menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılması ve elde tutulması sürecinde elde edilen gelirler ile mevduat faizleri, repo gelirleri ve özel finans kurumlarından elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine yönelik düzenlemelere yer verilmiştir.

Söz konusu düzenleme 01 /01/2006- 31/12/2015 tarihleri arasında uygulanacaktır.

Bu rehber, Türk finansal araçlarına yatırım yapan *gerçek kişi* yatırımcıları bilgilendirmek amacıyla hazırlanmış olup, rehberde Geçici 67 nci maddeyle getirilen düzenlemeyle bu maddede 5527 ve 5615 sayılı Kanunlar ve 22/07/2006 tarih ve 2006/10731 sayılı, 27/10/2008 tarih ve 2008/14272 sayılı ve 12/01/2009 tarih ve 2009/14580 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile yapılan düzenlemeleri de içeren açıklamalara yer verilmiştir.

## **TEVKİFATA TABİ GELİRLER**

v Hisse senedi *alım-satım kazançları*,

v Devlet tahvili ve Hazine bonoları *faiz gelirleri* ve *alım-satım kazançları*,

v Özel sektör tahvil ve bonoları *faiz gelirleri* ve *alım-satım kazançları*,

v Mevduat *faizleri*,

v Repo *gelirleri*,

v Özel finans kurumları *gelirleri*,

v Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen *gelirler*,

v Menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon piyasalarında işlem gören diğer menkul kıymetlerin *gelirleri*,

v Hazine veya diğer kamu tüzel kişiliklerince çıkarılan menkul kıymetlerin *faiz gelirleri* ve *alım-satım kazançları*,

v Menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan *gelirler*,

tevkifata tabi olacaktır.

## **TEVKİFATA TABİ OLMAYAN GELİRLER**

v Hisse senedi *kar payları*,

v Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobond) *alım- satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri* ve bunların *dönemsel getirilerinin tahsili*,

v Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin *elden çıkarılmasından elde edilen gelirler*,

v Sürekli olarak portföyünün en az %51 'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan *katılma belgelerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler*,

tevkifat kapsamında olmayacaktır.

## **GELİRLERİ ÜZERİNDEN TEVKİFAT YAPILACAKLAR**

Tevkifat uygulamasında gelir sahibinin gerçek/tüzel kişi ya da tam/dar mükellef olmasının veya elde edilen gelirin vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

Vergi mükellefiyeti olmayan ya da vergiden muaf olanların elde ettiği gelirler de tevkifata tabi olacaktır.

## **ALIM-SATIM İŞLEMLERİNDE TEVKİFAT MATRAHI**

Alım-satım işlemlerinde tevkifat matrahı alış bedeli ile satış bedeli arasındaki fark olacaktır. Alış ve satış işlemleri sırasında ödenen komisyonlar ile banka ve sigorta muameleleri vergisi tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacaktır. Bu giderler dışında başkaca bir giderin tevkifat matrahının tespitinde indirim konusu yapılması söz konusu değildir.

## **AYNI MENKUL KIYMETTEN DEĞİŞİK TARİHLERDE ALIMLAR YAPILDIKTAN SONRA ELDEN ÇIKARILMASI HALİNDE ALIŞ BEDELİ**

Aynı menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracından değişik tarihlerde alımlar yapıldıktan sonra bunların bir kısmının elden çıkarılması durumunda ilk giren ilk çıkar yöntemi kullanılmak suretiyle, tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacak alış bedeli belirlenecektir. Aynı gün içinde yapılan alım-satım işlemlerinde ise ağırlıklı ortalama fiyat bilgisi dikkate alınabilecektir.

Bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının alımından önce elden çıkarılması halinde, elden çıkarılma tarihinden sonra yapılan ilk alım işlemi esas alınarak üzerinden tevkifat yapılacak tutar tespit edilecektir.

## **DÖVİZE, ALTINA VEYA BAŞKA BİR DEĞERE ENDEKSLİ MENKUL KIYMETLERE İLİŞKİN İŞLEMLERDE TEVKİFAT MATRAHI NASIL TESPİT EDİLECEK?**

Döviz, altına veya başka bir değere endekli menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına ilişkin işlemlerde, tevkifat matrahının tespitinde alış ve satış bedeli olarak işlem tarihlerindeki Yeni Türk Lirası karşılıkları esas alınacaktır.

## **YABANCI PARA CİNSİNDEN İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLERE İLİŞKİN İŞLEMLERDE TEVKİFAT MATRAHI**

Menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının yabancı bir para cinsinden ihraç edilmiş olması halinde, tevkifat matrahının tespitinde kur farkı dikkate alınmayacaktır.

Kur olarak işlem anında kullanılan kur, böyle bir kurun bulunmadığı hallerde ise Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınacaktır.

## **ALIM-SATIM İŞLEMLERİNİN BİR KISMININ ZARARLA SONUÇLANMASI HALİNDE TEVKİFAT MATRAHI**

Alım-satım konu menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının aynı türden olması kaydıyla, üç aylık dönem içerisinde yapılan işlemlerin bir kısmının zarar bir kısmının kar ile sonuçlanması halinde zararlar karlardan mahsup edilmek suretiyle tevkifat matrahı tespit edilecektir. Üç aylık dönem sonucunun zarar olması halinde bu zarar izleyen üç aylık döneme takvim yılı aşılmamak kaydıyla devredilecektir. Takvim yılının son üç aylık döneminde oluşan zarar tutarının izleyen takvim yılına aktarılması mümkün olmayacaktır.

## **AYNI TÜR MENKUL KIYMET VE DİĞER SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI NELERDİR?**

Aynı tür menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının değerlendirilmesinde aşağıdaki sınıflandırma esas alınacaktır.

I) Sabit getirili menkul kıymetler

II) Değişken getirili menkul kıymetler

III) Diğer sermaye piyasası araçları

IV) Yatırım fonları katılma belgeleri ve yatırım ortaklıkları hisse senetleri

Menkul kıymetlerle yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde sınıflandırma, işlemle ilişkilendirilen menkul kıymetin dahil olduğu gruba göre yapılacaktır. Menkul kıymete bağlı olmaksızın yapılan işlemler ise III. Gruptaki diğer sermaye piyasası araçları kapsamında değerlendirilecektir. Ayrıca, hisse senedine veya hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin de hisse senetleri ile aynı sınıfta değerlendirilmesi gerekmektedir.

### **MENKUL KIYMET VEYA DİĞER SERMAYE PİYASASI ARACININ İTFASI HALİNDE TEVKİFAT MATRAHI**

Bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının itfası halinde, tevkifat matrahı alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark olacaktır.

Alış veya itfa işlemleri sırasında ödenen komisyonlar ile banka ve sigorta muameleleri vergisi tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacaktır.

### **DÖNEMSEL GETİRİLERDE TEVKİFAT MATRAHI**

Menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının, herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan dönemsel getirilerinde, tevkifat matrahı dönemsel getiri tutarı olacaktır. Bu işlem sırasında varsa ödenen komisyon veya banka ve sigorta muameleleri vergisi tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacaktır.

### **ÖDÜNC İŞLEMLERİNDE TEVKİFAT MATRAHI**

Menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemine konu olması halinde ödünç verenin ödünç işleminin karşılığı olarak aldığı bedel üzerinden tevkifat yapılacaktır. Bu işlem sırasında varsa ödenen komisyon veya banka ve sigorta muameleleri vergisi tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacaktır.

Finansal araçlara yatırım yapan tam ve dar mükellef gerçek kişilerin elde ettikleri gelirlerin nasıl vergilendirileceğine ilişkin açıklamalar başlıklar halinde aşağıda yer almaktadır.

### **HİSSE SENEDİ KAZANÇLARI**

#### **Kar Paylarının Vergilendirilmesi**

Hisse senedi kar payları Geçici 67 nci madde kapsamı dışında olduğundan tevkifata tabi değildir. Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesi hükmü uyarınca, elde edilen kar payının yarısı gelir vergisinden istisna olup, kalan tutar aynı Kanunun 86 ncı maddesinde belirtilen beyan haddini aşması halinde (2008 yılı gelirleri için 19.800 YTL) beyan edilecektir. Beyan edilen tutar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden kurum bünyesinde yapılan % 15 oranındaki tevkifatın tamamı mahsup edilecektir.

#### **Alım-Satım Kazançlarının Vergilendirilmesi**

Hisse senetleri alım-satım kazançları Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifata tabidir. Ancak, 27/10/2008 tarih ve 2008/ 14272 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tam mükellef gerçek kişi ve kurumlar tarafından Geçici 67 nci madde kapsamında hisse senetlerine (menkul kıymetler yatırım ortaklıkları hisse senetleri hariç) ilişkin olarak

elde edilen kazançlar için uygulanacak tevkifat oranı % 0 olarak tespit edilmiş olduğundan, söz konusu Kararnamenin yürürlük tarihi olan 14/11/2008 tarihinden itibaren elde edilen hisse senedi alım- satım kazançları üzerinden % 0 oranında tevkifat yapılacaktır.

Ayrıca, tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler tevkifata tabi olmayacağı gibi bu gelirler için Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 nci maddesi de uygulanmayacağından değer artış kazancı olarak yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmesi de söz konusu olmayacaktır.

#### **- 01/01/2006 Tarihinden İtibaren İktisap Edilenlerin Vergilendirilmesi**

01/01/2006 tarihinden itibaren iktisap edilen hisse senetlerinin alım-satım kazançları Geçici 67 nci madde hükümleri çerçevesinde tevkifata tabidir. Gerçek kişilerin tevkifata tabi hisse senedi alım-satım kazançlarına uygulanan % 15'lik tevkifat oranı, 22/07/2006 tarihli ve 2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla tam mükellefler için önce % 10' a, 27/10/2008 tarih ve 2008/ 14272 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de % 0' a indirilmiş, 27/06/2006 tarihli ve 5527 sayılı Kanunla da dar mükellefler için %0 olarak belirlenmiştir. Söz konusu gelirler için yıllık veya münferit beyanname verilmeyecektir.

#### **- 01/01/2006 Tarihinden Önce İktisap Edilenlerin Vergilendirilmesi**

01/01/2006 tarihinden önce iktisap edilen hisse senetleri alım-satım kazançları için Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifat yapılması söz konusu değildir. Bu gelirler 31/12/2005 tarihinde geçerli olan mevzuat hükümlerine göre vergilendirilecek olup, maliyet bedeli endekslemesi (GVK Mük. Md. 81) ve istisna (2008 yılı gelirleri için 16.000 YTL) uygulamasından sonra kalan tutar ne olursa olsun beyan edilecektir.

#### **DEVLET TAHVİLİ VE HAZİNE BONOLARI FAİZ GELİRLERİ VE ALIM-SATIM KAZANÇLARI**

Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifata tabidir.

Ancak, yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden (Eurobond) elde edilen faiz gelirleri ihraç tarihi ne olursa olsun Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifat uygulaması dışında olduğundan, istisna uygulanmaksızın (Geçici 59 uncu maddede düzenlenen istisna uygulaması 31/12/2007 tarihi itibarıyla sona ermiştir.) 2008 yılına ilişkin tevkifatlı gelirlere ait beyan haddinin aşılması halinde tutarı ne olursa olsun beyan edilecektir. Dar mükellefiyete tabi olanların ise, Eurobondlardan elde ettikleri gelirler için beyanname vermeleri söz konusu değildir.

#### **- 01/01/2006 Tarihinden İtibaren İhraç Edilenlerin Vergilendirilmesi**

01 /01/2006 tarihinden itibaren ihraç edilecek olan Devlet tahvili ve Hazine bonolarından elde edilecek olan faiz gelirleri ile bunların alım-satım kazançları üzerinden yapılmakta olan % 15'lik tevkifat oranı, 22/07/2006 tarihli ve 2006/ 10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla tam mükellefler için % 10, 27/06/2006 tarihli ve 5527 sayılı Kanunla dar mükellefler için %0 olarak belirlenmiştir.

#### **- 01/01/2006 Tarihinden Önce İhraç Edilenlerin Vergilendirilmesi**

01/01/2006 tarihinden önce ihraç edilen Devlet tahvili ve Hazine bonusu faiz gelirleri ile alım-satım kazançları Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifata tabi olmayacaktır.

Bu gelirlerin vergilendirilmesi 31/12/2005 tarihinde geçerli olan mevzuat hükümlerine göre yapılacaktır. Dolayısıyla, söz konusu tahvil ve bonoların ihraç tarihi ile Türk Lirası cinsinden ihraç edilip edilmediğine bağlı olarak indirim oranı uygulanacaktır.

## **ÖZEL SEKTÖR TAHVİL GELİRLERİ (FAİZ GELİRLERİ VE ALIM-SATIM KAZANÇLARI )**

Özel Sektör Tahviline ilişkin faiz gelirleriyle alım-satım kazançları Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifata tabidir.

### **- 01/01/2006 Tarihinden İtibaren İhraç Edilenlerin Vergilendirilmesi**

01/01/2006 tarihinden itibaren ihraç edilen özel sektör tahvil/bono faiz gelirleri ve alım-satım kazançları aynen Devlet tahvili/Hazine bonusu gelirleri gibi vergilendirilmektedir.

### **- 01/01/2006 Tarihinden Önce İhraç Edilenlerin Vergilendirilmesi**

01/01/2006 tarihinden önce ihraç edilen özel sektör tahvil/bono faiz gelirleri ve alım-satım kazançları aynen Devlet tahvili/Hazine bonusu gelirleri gibi vergilendirilmekle birlikte faiz gelirlerinde farklı tevkifat oranları uygulanmaktadır.

## **MEVDUAT FAİZLERİ**

01/01/2006 tarihinden itibaren Yabancı Para/Yeni Türk Lirası Mevduat hesaplarından elde edilen faiz gelirleri, söz konusu mevduat hesabı hangi tarihte açılmış olursa olsun, % 15 oranında tevkifata tabi olup, bu gelirler için yıllık beyanname verilmeyecektir. Tevkifat uygulamasında gelir sahibinin gerçek/tüzel kişi ya da tam/dar mükellef olmasının veya elde edilen gelirin vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

## **REPO GELİRLERİ**

01/01/2006 tarihinden itibaren vadesi dolan repo (Her nevi tahvil ve Hazine Bonoları ile Toplu Konut İdaresi, Kamu ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile iktisap edilmesi veya elden çıkarılması) işlemlerinden elde edilenler de dahil olmak üzere, 01/01/2006 tarihinden itibaren yapılan repo işlemlerinden elde edilen gelirler % 15 oranında tevkifata tabi olup, bu gelirler için yıllık beyanname verilmeyecektir. Tevkifat uygulamasında gelir sahibinin gerçek/tüzel kişi ya da tam/dar mükellef olmasının veya elde edilen gelirin vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

## **ÖZEL FİNANS KURUMLARINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER**

01/01/2006 tarihinden itibaren faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kar payları ile kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kar payları ve özel finans kurumlarınca kar ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları % 15 oranında tevkifata tabi olup, bu gelirler için yıllık beyanname verilmeyecektir. Tevkifat uygulamasında gelir sahibinin gerçek/tüzel kişi ya da tam/dar mükellef olmasının veya elde edilen gelirin vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

## **VADELİ İŞLEM VE OPSİYON SÖZLEŞMELERİNDEN ELDE EDİLEN GELİRLER**

Geçici 67 nci maddenin (14) numaralı fıkrasına göre, bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte ekonomik veya finansal göstergeye dayalı olarak düzenlenenler de dahil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını,



malı, kıymetli madeni ve dövizi alma, satma, değıştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri Geçici 67 nci madde uygulamasında diğerk sermaye piyasası aracı addolunacaktır.

Dolayısıyla, bankalar veya aracı kurumlar, bu nitelikte bir işlem yapmaları halinde; vadeli işlem veya opsiyon sözleşmesinin hükmünden yararlandığı anda, sözleşmeye baz alınan kıymetin piyasa fiyatına göre oluşan değeri ile işlem fiyatına göre oluşan değeri arasındaki fark üzerinden sözleşmenin sona erdiği tarih itibarıyla tevkifat yapacaklardır.

Ancak, 5615 sayılı Kanununun 10 uncu maddesiyle yapılan düzenleme ile, Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında 2008 yılı sonuna kadar yapılan işlemlerden elde edilen kazançlar için tevkifat oranı %0 olarak uygulanacak olup, söz konusu sözleşmelerin vadesinin 2009 ve sonraki yıllara sarkması durumunda da bu sözleşmelerden doğan kazançlar üzerinden %0 oranında tevkifat yapılacaktır.

Diğerk taraftan, 12/01/2009 tarihli ve 2009/14580 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01/01/2009 tarihinden itibaren Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında hisse senedi veya hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri için geçerli oran % 0 olarak belirlenmiş olduğundan, tam mükelleflerce 01/01/2009 tarihinden itibaren yapılan söz konusu işlemlerden elde edilen gelirlere % 10 yerine % 0' lık tevkifat oranı uygulanmaya devam edilecektir.

Dolayısıyla, 2009 ve izleyen yıllarda tam mükelleflerce hisse senedi ve hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılanlar dışında kalan sözleşmelerden elde edilen gelirler üzerinden 2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince % 10 oranında tevkifat yapılacaktır.

Dar mükellef yatırımcılar tarafından vadeli işlem ve opsiyon borsalarında yapılan işlemlerden elde edilen kazançlar ise, 5527 sayılı kanununun 1/a maddesine göre, süre ve işlem türü sınırlaması olmaksızın % 0' lık tevkifat oranına tabiidir.

## **MENKUL KIYMET YATIRIM FONLARI İLE MENKUL KIYMET YATIRIM ORTAKLIKLARINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER**

5527 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinin (8) numaralı fıkrasında yapılan değışiklikle, Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonları ile menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının kurumlar vergisinden istisna edilmiş olan portföy kazançları üzerinden yapılacak tevkifat uygulamasına borsa yatırım fonları, konut finansman fonları ve varlık finansman fonları da dahil edilmiştir.

Buna göre, Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonları (borsa yatırım fonları ile konut finansmanı fonları ve varlık finansmanı fonları dahil ) ile menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının portföy işletmeciliğeri kazançları üzerinden;

1 ) Borsa yatırım fonları ile konut finansman fonları ve varlık finansman fonları için %0,

2) Yukarıdaki bentte sayılanlar dışında kalanlar için 1 Ekim 2006 tarihine kadar uygulanmak üzere % 10, 1 Ekim 2006 tarihinden itibaren uygulanmak üzere %0,

oranında tevkifat yapılacaktır.

Yatırım Fonu Katılma Belgeleri ile Yatırım Ortaklıklarından elde edilen gelirler 01/10/2006 tarihine kadar Fon/Ortaklık bünyesinde vergilendirildiğinden, katılımcı bazında vergileme söz konusu değildir. Dolayısıyla, katılımcı bazında vergilendirmeye 01/10/2006 tarihinden itibaren başlanılmış olup, uygulanacak tevkifat oranı ise 5527 sayılı Kanun ve 22/07/2006 tarihli ve 2006/ 10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla tam mükellefler için % 10, dar mükellefler için %0 olarak belirlenmiştir.

01/10/2006 tarihinden itibaren yapılacak % 10'luk tevkifat uygulamasında, yatırımcıların bu tarihten önce iktisap ettikleri yatırım fonları katılma belgeleri için; Eylül ayının son işlem gününde ilgili yatırım fonu katılma belgesinin kapanış fiyatı, yatırım ortaklığı hisse senetleri için ise; bu hisse senetlerinin Eylül ayının son işlem gününde borsada oluşan ağırlıklı ortalama fiyatı, alış maliyeti olarak dikkate alınacaktır.

Sürekli olarak portföyünün en az %51 'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan *katılma belgelerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler*, tevkifat kapsamında olmayacaktır.

Menkul kıymetler yatırım fonlarının ilgili olduğu fona iadesi ve menkul kıymetler yatırım ortaklıkları hisse senetleri alım-satımından elde edilen gelirler için de yıllık beyanname verilmeyecektir.

### **GEÇİCİ 67 NCİ MADDE KAPSAMINDAKİ KAZANÇLARIN TİCARİ FAALİYET KAPSAMINDA ELDE EDİLMESİ**

Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifata tabi tutulan gelirlerin ticari faaliyet kapsamında elde edilmesi durumunda bu gelirler ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirileceğinden ticari kazançlarla ilgili olarak verilen beyannameye dahil edilecektir.

Beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan gelir vergisinden Geçici 67 nci madde hükmü çerçevesinde tevkif edilen vergiler mahsup edilecektir. Mahsup sonrası kalan bir tutarın bulunması halinde bu tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilecektir.

### **DAR MÜKELLEF GERÇEK KİŞİLERİN GEÇİCİ 67 NCİ MADDE KAPSAMINDA YAPACAKLARI İŞLEMLER**

Türkiye'de yerleşmiş olmayan gerçek kişiler vergi mevzuatımızda dar mükellef olarak kabul edilmekte olup, sadece Türkiye içinde elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilmektedirler.

Dar mükelleflerin Geçici 67 nci madde kapsamında elde ettikleri gelirlerin vergilendirilmesi bu rehberin ilgili bölümlerinde açıklandığı şekilde yapılacaktır.

Dar mükellef kişilerin, Geçici 67 nci madde kapsamında Türkiye'deki finansal araçlara kendileri veya yurt dışındaki portföy yönetim şirketleri vasıtasıyla yatırım yapabilmeleri ve çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları hükümlerinden yararlanabilmeleri için vergi kimlik numarası almaları gerekmektedir.

Vergi kimlik numarası alınabilmesi için dar mükellef gerçek kişilerin pasaportlarının noter onaylı bir örneği ya da vergi dairesi yetkililerince onaylanmak üzere, aslı ve fotokopisini, dar mükellef kurumların ise kendi ülkelerinde geçerli kuruluş belgesinin Türkiye'nin o ülkede bulunan temsilciliğince onaylı Türkçe bir örneğini veya yabancı dilde onaylı kuruluş belgesinin tercüme bürolarınca tercüme edilmiş Türkçe bir örneğini ilgili vergi dairesine ibraz etmeleri gerekmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları için nüfus cüzdanının ibrazı yeterli olacaktır.

Ayrıca, bankalar ve aracı kurumlar ile saklamacı kuruluşlar kendilerine işlem yapmak için müracaat eden ancak vergi kimlik numarası ibraz edemeyen yabancı müşterileri için, 07/11/2003 tarih ve 48244 sayılı Genel Yazımız ekinde bulunan "Yabancılar İçin Vergi Kimlik Numarası Talep Formu"nu doldurmak suretiyle toplu olarak vergi kimlik numarası alabileceklerdir.

Bankalar ve aracı kurumların bu şekilde toplu olarak vergi kimlik numarası alabilmeleri için, dar mükellef gerçek kişi ve kurumlarca vergi dairesine sunulması gereken bu belgeleri, "Yabancılar İçin Vergi Kimlik Numarası Talep Formu"na ekleyerek İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Boğaziçi Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne göndermeleri gerekmektedir.

Dar mükellef kişilerin, Geçici 67 nci madde kapsamında Türkiye'deki finansal araçlara şahsi olarak veya yurt dışındaki portföy yönetim şirketleri vasıtasıyla yatırım yapabilmeleri için vergi kimlik numarası almalarının yanı sıra, söz konusu gelirlerine %0 oranında tevkifat uygulanabilmesi ve çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları hükümlerinden yararlanabilmeleri için ilgili ülkenin yetkili makamları tarafından düzenlenerek imzalanmış mukimlik belgesinin aslının ve tercüme edilmiş örneğinin, banka ve aracı kurumlar vasıtasıyla veya doğrudan ilgili vergi dairesine (Boğaziçi Vergi Dairesi) ibraz edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, bir takvim yılına ilişkin mukimlik belgesi izleyen yılın dördüncü ayına kadar geçerli olup, söz konusu belge her yıl yenilenecektir.

### **İHTİYARİ BEYAN NEDİR, NEREYE, NASIL ve NE ZAMAN YAPILACAKTIR?**

Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci maddesi kapsamında tevkifata tabi tutulan ve yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmeyeceği belirtilen menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından doğan kazançlar için dar mükellefler de dahil olmak üzere takvim yılı itibarıyla yıllık beyanname verilebilecektir.

Bu gelirlerin beyanı 269 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği ekinde yer alan "Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67/11 inci Maddesine Göre İhtiyari Beyanda Bulunan Mükellefler İçin" düzenlenen yıllık gelir vergisi beyannameyle, izleyen yılın Mart ayının başından yirmi beşinci günü akşamına kadar yapılacaktır.

Geçici 67 nci madde kapsamında tevkif edilen vergilerin mahsup ve iadesine imkan sağlayan bu beyan ihtiyari bir beyan olup, bu imkandan yararlanılabilmesi için ihtiyari beyanın kanuni süresinde yapılması gerekmektedir. Süresi geçtikten sonra yapılan ihtiyari beyanlara dayanılarak işlem yapılması mümkün değildir.

İhtiyari beyan, tam mükelleflerce ikametgahlarının bulunduğu yer vergi dairesine, öteden beri mükellef olanlar için ise bağlı oldukları vergi dairesine yapılacaktır.

Dar mükellefler ise ihtiyari beyanlarını İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Boğaziçi Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne yapacaklardır.

Söz konusu beyan sadece menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının alım-satımına ilişkin olarak yapılacak olup, faiz ve itfa gelirlerinin beyanı söz konusu değildir. Alım- satım işlemlerine ilişkin olarak beyan edilecek kazançlara Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan artan oranlı vergi tarifesi değil % 15'lik tek oran uygulanacak olup, söz konusu oran 22/07/2006 tarihli ve 10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 23/07/2006 tarihinden geçerli olmak üzere % 10'a indirilmiştir. Ayrıca, 14/11/2008 tarihinden itibaren elde edilen hisse senedi alım-satım kazançlarının dahil edildiği ihtiyari beyanname, bu gelirlere ilişkin tevkifat oranı 27/10/2008 tarih ve 2008/14272 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereği % 0 olarak uygulanacaktır. Konuyla ilgili detaylı açıklamalar 263 ve 269 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yer almaktadır.

Beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan vergiden yıl içinde tevkif edilen vergiler mahsup edilecektir. Mahsup ve mahsup sonrası kalan tutarın iade işlemleri 252 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğindeki açıklamalara göre yapılacaktır.

Mahsup ve iadenin yapılabilmesi için tevkif yoluyla kesilen vergilerin beyannameye dahil edilen kazançlara ilişkin olması şarttır.

Alım-Satım işlemlerine ilişkin olarak yapılacak ihtiyari beyanda, aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarına ilişkin olması şartıyla yıl içinde oluşan zararların tamamı mahsup edilebilecektir. Aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile ilgili olarak bu rehber de yer alan "AYNI TÜR

MENKUL KIYMET VE DİĞER SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI NELERDİR?" başlığı altında yer alan sınıflandırma esas alınacaktır.

Bu rehberde, Geçici 67 nci madde uygulaması ile ilgili olarak gerçek kişilere yönelik açıklamalara yer verilmiş olup, kurumlara ilişkin açıklamalar yer almamaktadır.

01/01/2006 tarihinden önce ihraç edilen Devlet tahvili/Hazine bonusu faiz gelirleri ile 01/01/2006 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinin vergilendirilmesine yönelik ayrıntılı açıklamalar "Menkul Sermaye İradı Elde Edenler İçin Gelir Vergisi Beyanname Düzenleme Rehberi **2009**" da yapılmıştır.

| VERGİNİZİ ÖDEYEBİLECEĞİNİZ ANLAŞMALI BANKALAR |
|---|
| T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.                      |
| TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.                     |
| TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.                       |
| YAPI KREDİ BANKASI A.Ş.                       |
| AKBANK T.A.Ş.                                 |
| TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.               |
| TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.                  |
| ŞEKERBANK T.A.Ş.                              |
| FORTİSBANK A.Ş.                               |
| TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.                     |
| FİNANSBANK A.Ş.                               |
| DENİZBANK A.Ş.                                |
| ANADOLUBANK A.Ş.                              |
| TEKSTİLBANK A.Ş.                              |
| HSBC BANK A.Ş.                                |
| OYAKBANK A.Ş.                                 |
| ALTERNATİFBANK A.Ş.                           |
| TEKFENBANK A.Ş.                               |
| TURKISHBANK A.Ş.                              |
| TÜRKİYE FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.           |
| ASYA KATILIM BANKASI A.Ş.                     |
| ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.            |

KUVEYT TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.